

Arhim. Luca Diaconu

„Hrana vieții fericite” a monahilor

**Fundamente biblice, patristice și canonice
despre alimentația vegetariană
și lacto-vegetariană**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

LUCA DIACONU, ARHIMANDRIT

**„Hrana vieții fericite” a monahilor : fundamente biblice,
patristice și canonice despre alimentația vegetariană și lacto-
vegetariană / arhimandrit Luca Diaconu. - Iași : Doxologia, 2015**

Bibliogr.

Index

ISBN 978-606-666-474-5

613.26

© DOXOLOGIA, 2016

ISBN: 978-606-666-474-5

Arhim. Luca Diaconu

„Hrana vieții fericite” a monahilor

**Fundamente biblice, patristice și canonice
despre alimentația vegetariană
și lacto-vegetariană**

Tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA
Iași, 2016

Părinților și fraților din obștea Mănăstirii Bistrița
și tuturor monahilor și monahiilor din
Arhiepiscopia Iașilor

CUPRINS

Cuvânt înainte	7
Introducere	13
I. Alimentația Mântuitorului și a Sfinților Apostoli	21
II. Asceza și hrana Preasfintei Fecioare în Templu	27
III. Mana sau pâinea îngerească în gândirea Părinților	36
III.1. Ce era mana din pustie?	36
III.2. Sensul profetic al manei	47
III.3. Hristos – adevărata mană din cer	51
IV. Alimentația suprafirească a unor sfinți	55
IV.1. Hrana neobișnuită a unora din sfinții anahoreți	55
IV.2. Hrana cerească trimisă prin Maica Domnului unor isihăști	68
IV.2.1. Maica Domnului împărtășește pe unii monahi din chinovii	71
IV.2.2. Hrana supranaturală dăruită unor sfinți mucenici	73
V. Starea paradisiacă redobândită de sfinții monahi ca rod al ascezei	75
V.1. Alimentația vegetariană comună omului și animalelor înainte de cădere	76
V.2. Refacerea armoniei paradisiace ca expresie a alimentației vieții fericite a sfinților	81
V.2.1. Întâlnirea anahoreților cu fiarele sălbatice	85
V.2.2. Întrajutorarea anahoreților cu animalele sălbatice	93

V.2.3. Conviețuirea pașnică dintre monahi și animalele sălbatice	98
--	----

VI. Slujba tunderii în monahism ca expresie a vieții îngerești	106
---	------------

VII. Alimentația lacto-vegetariană după tipicoanele și așezămintele monahale	113
VII.1. Consumul de carne de către monahi este interzis de Sfintele Canoane	117
VII.2. Mărturii despre alimentația monahilor în documentele istorice moldave	122
VII.3. Alimentația lacto-vegetariană a monahilor în așezămintele monahale românești	124
VII.4. Alimentația monahală în gândirea părinților din epoca modernă	132

VIII. Concluziile cercetărilor internaționale recente referitoare la alimentație și boala cancerului	143
VIII.1. Rezultatele cercetărilor actuale referitoare la alimentația athonită	156

Concluzii	161
------------------------	------------

Anexă	
Rânduielile obștii Sfintei Mănăstiri Sihăstria	167
Bibliografie	173
Lista ilustrațiilor	191
Indici	195

Cuvânt înainte

În contextul „Anului omagial al misiunii parohiei și mănăstirii azi”, apariția unei lucrări despre alimentația monahală, în special, și despre cea creștină, în general, este binevenită. Intitulată sugestiv „*Hrana vieții fericite*” a monahilor. *Fundamente biblice și patristice despre alimentația vegetariană și lacto-vegetariană*, această carte este o încercare de abordare a unei teme importante din literatura duhovnicească. Este, de asemenea, un omagiu adus sfinților isihaiști cărora Dumnezeu le-a redescoperit alimentația paradisiacă și modul de raportare a omului la problema hranei.

Se simțea nevoia unei asemenea lucrări pentru a fi folosită ca ghid de către ostenitorii din mănăstiri și schituri. Având în vedere că autorul își fundamentează expunerea pe mărturii biblice, patristice și aghiografice referitoare la temă, lucrarea este cu atât mai importantă.

Considerăm că astăzi, mai mult ca oricând, se impune o reaşezare a gândirii Sfinților de Dumnezeu Purtători Părinți inspirați în toate domeniile și aspectele vieții creștine, inclusiv în cel al alimentației. Această gândire, care, în fond, nu este altceva decât transmiterea vocii lui Dumnezeu către oameni, a fost de multe ori minimalizată sau chiar necunoscută multora dintre creștini. Deoarece sfinții s-au unit în voință și în gândire cu Hristos, autoritatea lor se impune a fi în permanență adusă în atenție și lucrare.

Nu trebuie să uităm că, potrivit tradiției patristice, aghiografice și iconografice, viața monahilor este asemuită

cu viețuirea îngerilor. Sfântul Pahomie cel Mare a primit rânduiala vieții monahale de la un înger care, adresându-i-se, i-a zis: „«Pahomie, aici să petreci și în locul acesta să faci o mănăstire; pentru că vor veni la tine mulți din cei ce voiesc să se mântuiască. Pe aceia îi vei povățui în călugărie la viața cea îmbunătățită, după felul și rânduiala pe care îndată o voi trimite ție». Fericitul Pahomie, minunându-se de acest dumnezeiesc glas, i-a venit înaintea îngerul [îmbrăcat] în sfânta schimă și i-a dat în mâini o tăbliță pe care era scrisă rânduiala și canoanele vieții monahicești și pustnicești (s.n.)”¹. Tot de la un înger, predecesorului său, Avva Antonie cel Mare, i s-a descoperit cum trebuie să îmbine rucodelia cu rugăciunea, deoarece așa se ruga: „«Doamne, vreau să mă mântuiesc și nu mă lasă gândurile rele. Ce să fac în neliniștea mea? Cum să mă mântuiesc?». Ridicându-se puțin și privind afară, Antonie vede pe cineva aidoma lui, stând jos și lucrând, apoi sculându-se și făcând rugăciunea, și iar așezându-se și împletind funia, apoi sculându-se pentru rugăciune. Era un înger al Domnului trimis ca să-l îndrepte și să-l întărească. Și l-a auzit pe înger spunând: «Fă așa și te mântuiește!». Auzind acestea [avva Antonie] s-a bucurat nespus și a prins curaj. Și așa se mântuia.”² De asemenea, nu trebuie să uităm că *Rânduiala vieții monahale* – precum relevă Sfântul Paisie de la Neamț – este „[...] după chipul și asemănarea celei din Rai și de aceea trebuie să fie, cât se poate, altfel decât cea a mirenilor”³.

¹ *Viețile Sfinților pe luna mai*, ziua a cincisprezecea, Ed. Episcopiei Romanului, 1996, p. 311-312.

² *Patericul sau Apoftegmele Părinților din pustiu*, *Despre avva Antonie*, 1, ed. a V-a, trad. de Cristian Bădiliță, Ed. Vremea, București, 2015, p. 43; *Patericul Egiptean*, 1, trad. de Pafnutie Dascălul, Ed. Sophia, București, 2011, p. 12.

³ Sf. Paisie de la Neamț, *Răspuns despre nemâncarea de carne către*

Iată doar câteva motive care ne determină să întâmpinăm cu bucurie osteneala Părintelui Arhimandrit Luca, nădăjduind că de această carte se vor folosi nu doar cititorii ostenitori din mănăstiri, ci și cei din lume. Dacă monahii și monahiile, lecturând aceste pagini, vor putea să se bucure de numeroasele mărturii ale sfinților despre alimentația monahală adecvată, de modul cum ei pot să-și transfigureze hrana în momentul mesei, ascultând cuvântul citit la trapeză și slăvind pe Dumnezeu, credincioșii din lume vor avea posibilitatea să cunoască mai ușor adevărul revelat despre alimentație, despre structura organică a omului, creat de Dumnezeu ca ființă vegetariană, despre existența unei alimentații pentru o viață fericită și chiar despre pericolele pe care consumul de carne îl reprezintă pentru sănătatea omului. De asemenea, ambele categorii de cititori vor putea înțelege și realitatea reflectată în istoria biblică, și anume aceea că atâta vreme cât omul a rămas în cadrele legăturii permanente cu Dumnezeu, viața sa terestră atingea cote de mai multe sute de ani, însă, începând cu perioada de după potop, de când omul a început să se îndepărteze mai mult de voia Creatorului longevitatea sa a scăzut continuu.

Așadar, binecuvântăm publicarea acestei lucrări, având convingerea că lui Dumnezeu se cuvine să-I închinăm fiecare atât bucuria lecturii, cât și osteneala personală pe calea către redobândirea vieții fericite.

† TEOFAN

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

părinții Dorotei și Gherontie, în Cuvinte și scrisori duhovnicești, II, text editat după traduceri vechi și revizuit de Valentina Pelin, Ed. Doxologia, Iași, 2010, p. 241.

Fig. 1. *Cina cea de taină*, frescă, Manuel Panselinos, 1312, catholikon, Mănăstirea Vatoped - Athos

„[...] orice viață se susține printr-o hrană proprie și
corespunzătoare. Iar hrana vieții fericite este Pâinea ce
s-a pogorât din cer și a dat lumii viață, cum Însuși
Cuvântul cel nemincinos a spus
despre Sine în Evanghelii”
(Sf. Maxim Mărturisorul, *Ambigua*, 42)